

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 106

číslo: 19

10. května 2026

Cena: 14 Kč

Prosba o finanční podporu pro dokončení kaple

Milí čtenáři Českého zápasu, jistě jste v jednom z předchozích čísel časopisu zaznamenali můj článek o stavbě nového modlitebního místa. Jsme malá farnost, ale náš současný prostor, kam se vejde patnáct lidí, nám je už malý. Proto v současné době předěláváme historický zahradní altán z 19. století na jednoduchou kapli, která bude sloužit jako místo klidu, rozjímání a osobního setkání s Bohem. Aby bylo možné kapli dokončit, čekají nás ještě stavební úpravy, vybavení interiéru a pořízení základních liturgických prvků. Obracím se proto na vás s prosbou o finanční podporu. Každý dar, ať malý či větší, pomůže vytvořit duchovní prostor, který bude otevřený všem, kdo hledají chvíli ticha, modlitby a povzbuzení. Své dary můžete posílat na účet náboženské obce Roudnice nad Labem číslo 240001715/0300. Do textu k platbě, prosím, uveďte heslo „zahradní altán“.

Děkuji vám za vaši štědrost, modlitby i podporu. Věřím, že společně můžeme vybudovat místo, které bude přinášet pokoj a naději všem budoucím návštěvníkům. S vděčností

Lenka Selčanová

Zástupci nekatolických církví požehnali novému pražskému arcibiskupovi

V sobotu 25. dubna se v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha v Praze konalo uvedení nového pražského arcibiskupa Mons. Stanislava Příbyla. Slavnostní bohoslužby se zúčastnili také zástupci křesťanských nekatolických církví a pražský reformní rabín David Maxa, kteří na závěr vyslovili modlitbu a arcibiskupovi požehnali.

Za Církev československou husitskou byli přítomni patriarcha Tomáš Butta, přednostka odboru ekumeny úřadu ústřední rady duchovní Hana Tonzarová a přednostka kulturního odboru kazatel Oldřich Nováček.

red, foto: Radoslav Vnencák, Člověk a víra

Pozdrav bratra patriarchy k Noci kostelů 2026

Vážení organizátoři a vážení účastníci!

Tématem letošní Noci kostelů 2026 je odvaha. I stavby kostelů byly častokrát odvážným činem těch, kteří je budovali. Kostely a kaple se také po staletí stávaly místem k posílení lidské důvěry a odvahy. Mít odvahu a neztrácet ji potřebujeme i my v současné době.

Statečnost projevovaly biblické postavy jako Jozue nebo David. Odvahu měli apoštolové (Sk 4,13). S odvahou bylo hlásáno Ježíšovo poselství v různých zemích. Statečnost a neohroženost prokazovali mučedníci v prvních staletích a šířilo se tak křesťanství ve světě. Statečností se vyznačovali i mnozí další svědci víry. Po mnohých těchto postavách jsou označeny názvy kostelů a sborů.

Ale každé dobré dílo vyžaduje dostatek odvahy, aby se do něho lidé pustili, pokračovali v něm, když se dostávají překážky, a dokázali v něm i vytrvat při jeho dokončování.

Prorok Izajáš nám předává Boží povzbuzující slovo: „Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podírat pravici své spravedlnosti“ (Iz 41,10).

Poděkování patří vám organizátorům, pořadatelům a všem spolupracovníkům. Děkuji, že svým úsilím vytváříte pestrý, bohatý a inspirující program této osvědčené a navštěvované akce Noci kostelů.

Rád spolupřijímám záštitu nad touto akcí a přeji pro ni hojně Boží požehnání a mnoho zdaru i vnitřní obohacení všem příchozím a poutníkům květnovou nocí.

Tomáš Butta
patriarcha Církve československé husitské

Naši mladí v Dobrušce

Roku 1806, dne 9. máje v desáté hodině před polednem, vyšel oheň za Solnickou bránou od Jana Brože. Škvařili máslo a ono vyletělo ven, píše se v Dobrušské knihovně. Požár zachvátil celé město včetně slavné vlastenecké knihovny Františka Vladislava Heka, která čítala přes 3000 česky psaných knih. Tak popisuje události místní kronika.

To, co se v květnu před 220 lety stalo v Dobrušce, si připomněli mladí z královéhradecké diecéze, kteří zde uspořádali své víkendové setkání.

Nedlouho po příjezdu do města se ponořili do křesťanské meditace pod vedením bratra biskupa Pavla Pechance, a pak už se pustili do rekonstrukce celé události. Mnoho vzácných knih se tehdy podařilo z hořící knihovny vynosit. Pak ale bylo nutné sehrát ochotnické divadlo s dobročinnou sbírkou určenou na obnovu knihovny.

„Naštěstí se nás sešlo více než dvacet a ani naši mecenáši nešetřili penězi. Sbirka se tedy vydařila, stejně jako z nás v průběhu vznikla báječná skupina přátel. Není pochyb, že nás sjednotil vznešený cíl a naplnil Duch svatý,“ popisuje průběh setkání Josefína Kinclová, která je koordinátorkou setkání mládeže. Závěrečná bohoslužba pod vedením faryčky Eriky Oubrechtové a za doprovodu akordeonu v po-

dání Daniela Mařátka se nesla v radostném duchu a téma obnovy, znovuzrození, které potkalo knihovnu a potkává každého z nás v našich životech, posloužilo i jako téma kázání, které společně přednesli Pepi Kinclová a Matěj Břeň.

Duch vane, kam chce, jeho hlas slyšíš, ale nevíš odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha. (Jan 3,8)

Matěj (M), Pepi (P)

P: Matěji, slyšel jsi to?

M: A co jako? No samozřejmě, že jsem to slyšel.

P: Víš, odkud se to ozvalo?

M: Nemám tušení.

P: Nebyl to duch?

M: No to by bylo jako v tom evangeliu.

P: A jak to tam bylo? Počkej, já to najdu. Co se narodilo z těla, je tělo. Co se narodilo z Ducha, je duch. (Jan 3,6) Rozumiš tomu?

M: Mně to připomíná ten příběh, kdy se Ježíše ptají, jestli mají platit daně císaři, a on jim odpovídá: „Co je císařovo, dejte císaři, co je Boží, Bohu.“

P: A ještě se tam píše: Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do
Pokračování na str. 3

Požehnání Zemi v domě s pečovatelskou službou

O čtvrté dubnové neděli letošního roku se konalo Požehnání Zemi v rámci Dne Země ve venkovních prostorách Domu s pečovatelskou službou v Úvalech.

Sestra faryška nejprve pronesla zamyšlení nad tímto svátkem, který si zaslouží velkou pozornost právě v této době, kdy v každodenním shonu často zapomínáme, že žijeme na planetě dávající nám všechno - vzduch, vodu, potravu i prostor pro náš život. Také upozornila, čím můžeme přispět k podpoře ochrany životního prostředí. Můžeme jít do přírody a vnímat vůně, barvy, zvuky, vše, co je spojené s přírodou. To je totiž nejlepší připomínka, proč přírodu chránit. Nebo si ten den nekoupit zboží zabalené

do plastového balení. Dobré je také zpomalit, vypnout na chvíli mobilní telefon, televizi, rádio nebo zhasnout světlo a vnímat jen ticho. Je toho dost, co člověk může pro tento den udělat. Připomněli jsme si též Žalm 104, který nám podává nádherný obraz pestré starověké přírody s množstvím nejrůznějších druhů zvířat, hmyzu, ptactva a ostatních živočichů, jejichž domovem je tato Země a hlubiny oceánů. Součástí toho všeho, velkého Božího domu, naší modré planety, je člověk, který má chránit, pracovat a obdělávat zemi, má na ní dobře hospodařit nejen pro své zajištění, ale i pro druhé, své bližní podle řádu Božího stvoření. Země je náš společný domov a příroda, vše, co na

ni roste, co nám dává, je darem od Boha, za který bychom měli neustále děkovat, být vděční a pečovat o ni s láskou a moudrostí.

Rada starších NO Úvaly

Važme si života, který smíme vésti

Dnes mně fb nabídl zajímavou vzpomínku. Vidíte ty dvě mladé dívky na obrázku? To je focené u nás doma a je to jediná fotka, kterou s těmito lidmi mám. Ale od začátku...

Asi před devíti lety jsme si žili své relativně klidné a spokojené životy. Vtom se všechno změnilo... Kolegyně farářka mě poprosila o pomoc. Obrátili se na ni uprchlíci – křesťané z Číny, protože hledali duchovní společenství. Jelikož jich bylo hodně, rozdělili se a asi 20 z nich začalo pravidelně jezdit k nám do sboru v Žamberku. Byli mezi nimi lidé různého věku, vzdělání i z různých míst Číny. Spojovala je křesťanská víra a to, že pro svoji víru byli tvrdě pronásledováni a persekuováni. Původně byli v detenčním centru, ale podařilo se nám pro ně najít práci i ubytování. Bylo to neskutečné množství administrativy, starostí a bojů se systémem, ale zvládli jsme to. Pravidelně k nám jezdili na bohoslužby. Někteří z nich se časem zapojili do služby. Četli při bohoslužbě z Písma (česky), zpívali chvály (čínsky). Obohatili nás o jejich poznání víry i o silné životní příběhy. A nejen to. Také o jejich kuchyni a tradice. Vždy byli za všechno vděční a chovali se velice pokorně. Stali se z nás dobří přátelé. Začali za mnou jezdit i v týdnů a snažil jsem se je učit česky. Mluvili jsme o víře, Bohu, životě, porovnávali jsme naše kultury, pohledy na svět, nebo jsme prostě jen tak „drbali“ o všem možném. Byly to krásné dva roky.

Poté se bohužel ukázalo, že byl mezi nimi špion. Dokonce jsem ho měl nevědomky doma na oběd. Byl přátelský, příjemný, ale sbíral pro čínské úřady

data o uprchlících i o těch, kteří jim zde pomáhali. Mimochodem proto nemám žádné jiné fotky – báli se jakékoliv digitální stopy. Po odhalení agenta dostali strach a postupně se stěhovali na různá místa. Nikdo (pro jejich i vlastní dobro) nevěděl kam. A já jsem si tehdy plně uvědomil, jaké to je, žít ve zrůdném totalitním systému...

Věřím, že naši přátelé z Číny jsou v pořádku. Čas od času pošlou nějakou milou zprávu. A já rád vzpomínám na naše společné chvíle.

Závěrem...

Važme si života, který smíme vést. Važme si svobody a demokracie. Važme si toho, že můžeme mít na různé věci jiné názory a smíme o tom diskutovat. A... Buďme k sobě ohleduplní a laskaví. Křesťané z Číny mě naučili, že základem veškeré lidské naděje je láska, nikoliv nenávisť.

Aleš Toman, zdroj: facebookové stránky

Můžete si přečíst

Bible, která mluví dnešním jazykem

Projekt Biblická poezie od Daniela Rause (2016 – 2017) nabízí něco, co v českém prostředí není úplně běžné: staré biblické texty přebásněné tak, aby jim dnešní čtenář opravdu rozuměl a mohl je prožít. Raus se věnuje konkrétním knihám – Píseň písní, Jób, Kazatel, Žalmy a Přísloví – a každé dává vlastní tón. Třeba Jób tu není jen „příběh z Bible“, ale silná výpověď o člověku, který zápasí s utrpením a ptá se Boha – proč. Kazatel působí až překvapivě současně, jako by mluvil někdo, kdo přemýšlí nad smyslem života dnes. A Píseň písní neztrácí nic ze své něhy a lidskosti, naopak je velmi blízká. Stejně tak kniha Žalmů je zase prezentovaná jako Davidovo blues. Velkou pří-

danou hodnotou je následná audioknižní podoba (Biblická poezie – komplet 5 CD). Texty zde čtou známí herci, například Ivan Trojan, Tatjana Medvecká nebo Viktor Preiss, a díky tomu celé dílo ožívá. Není to jen „čtení nahlas“ – posluchač má pocit, že se ho slova

osobně dotýkají. Pomáhá tomu i hudba a dobře vystavěná atmosféra. Zatímco knížky jsou vhodné pro klidné rozjímání, audiokniha přináší dramatický zážitek slyšeného slova. Autor tak ukazuje, že přebásněné biblické texty nemusí zůstat uzavřené v minulosti, ale mohou oslovit i dnešního člověka – jednoduše, srozumitelně a přitom hluboce. Texty jsou určeny nejen „zkušeným“ čtenářům Bible. Díky srozumitelnému jazyku a civilnímu podání mohou být velmi dobrým vstupem pro ty, kdo se s biblickými knihami teprve seznamují nebo hledají cestu, jak jim porozumět bez složitého výkladu.

Ondřej Syrový

Evropská křesťanská internetová konference:

„Žádná umělá inteligence nezemře na kříži za nás“

Křesťanské církve se stále více věnují problematice umělé inteligence a někteří duchovní se dokonce na její zkoumání specializují.

Ve středu 29. dubna proběhl webinář, který vedli někteří z těchto specialistů – pod názvem: „Zdroje umělé inteligence: Jak data a chatboti mohou vést lidi k církvi“. Účastníci přihlášení do webináře měli možnost vyslechnout dvě inspirativní prezentace o výzvách a příležitostech, které umělá inteligence představuje pro církev a mohli se zapojit do diskuse na dané téma.

Ještě větší význam než střední webinář má každoroční Evropská křesťanská internetová konference (EKIK), která se koná od 10. do 12. června v Římě. Bude se zabývat dopadem umělé inteligence na spiritualitu a náboženské praktiky. Její název je „Od podnětů k modlitbám: AI a autentická spiritualita.“ V Římě se sejde rozmanitá škála digitálních profesionálů – od online

pastorů a tvůrců digitálního obsahu až po správce webu a sociálních médií a dalších. EKIK byla založena před dvaceti lety a zastupuje různé představitele evropských církví a křesťanských organizací.

Jaké myšlenky můžeme očekávat?

To si lze představit na příkladu slov jednoho z hlavních řečníků, italského profesora sociální komunikace z Papežské selesiánské univerzity Fabia Pasqualettiho: „Navzdory silnému důrazu na umělou inteligenci se domnívám, že je důležité znovu potvrdit nezměnnou krásu a tajemství lidského života. Tělo je místem tohoto zjevení tajemství, ve kterém tento život prožíváme. Umělá inteligence, ať už je jakkoli mocná a v mnoha ohledech převyšuje některé z našich schopností, nikdy nebude schopna pochopit a prožít život.“ K tomu dodává: „Žádná umělá inteligence nezemře na kříži za nás.“

Redakce

Z kazatelského plánu

Pátá neděle po Velikonocích

S plesáním to oznamujte, všude rozhlašujte, rozneste to až do končin země: Hospodin vykoupil svůj lid. Aleluja! (Izajáš 48, 20)

První čtení z Písma: Skutky 17,22-31

Tužby velikonoční (III):

Aby v našich srdcích žilou víru v Krista a naději na věčné dědictví v nebesích utvrdil, modleme se k Hospodinu.

Aby v našich duších svůj chrám si vybudoval a nás na své královské kněžstvo posvěcoval, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písma:

Nebeský Otče, všem, kdo tě milují, jsi připravil dobré věci nad každé pomyšlení. Vlij do našich srdcí lásku, abychom tě ve všem a nade vše milovali, a tak získali tvá zaslíbení, která přesahují všechny naše tužby! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 1. Petrův 3,13-22

Evangelium: Jan 14,15-21

Verše k obětování: Žalm 66,8-9.20

Verše k požehnání: Jan 14,18.20

Modlitba k požehnání

Nebeský Otče, děkujeme ti, že nám ve večeri Páně dáváš okoušet dary z nebeské hostiny. Dej, abychom stále toužili po duchovním pokrmu a nápoji. Syť nás chlebem života a občerstvuj nás z kalicha spásy! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 66, 117, 194, 198, 201, 288

Nad Písmem

Investovat do nitra

J 14,15-21

Ježíš řekl: „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání; a já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi navěky – Duchu pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude. Nezanechám vás osiřelé, přijdu k vám. Ještě malou chvíli a svět mne už neuzří, vy však mě uzříte, poněvadž já jsem živ a také vy budete živi. V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci, vy mne a já ve vás. Kdo přijal má přikázání a zachovává je, ten mě miluje. A toho, kdo mě miluje, bude milovat můj Otec; i já ho budu milovat a dám mu to poznat.“

„Jestliže mě milujete, zachovávejte má přikázání,“ říká Ježíš.

Tak milovat, aby mi to dalo sílu jeho přikázání naplňovat. Znáť Lásku, která je Bůh sám. Kéž bych jen tohle zakoušel!

O takové lásce mluví Janovo evangelium a já jen trnu, o kolik rádů níž se plazím. A nejsem sám. Všichni toužíme po pevných, láskyplných vztazích, a přesto se rodiny rozpadají a rozvody jsou novým standardem. Selháváme v lásce lidské, natož abychom ji pozvedli do nadosobní roviny. Není ani divu. Žijeme ve světě velké vnější svobody (a díky Bohu za ni), silného individualismu a uvolněných pravidel. Jenže vnitřní svobodu, skutečnou sílu a pevnou etiku jsme si nestačili osvojit. Svět se mění rychleji než my. Jsme jako chodci, kteří se posadili za volant, ale nestihli si udělat řidičák. A dívme se, že narážíme. Jak má člověk v takové situaci žít láskou?

Bez proměny nitra nejsme schopni Ježíšovo přikázání skutečně zachovávat. Právě proto zaslubuje „Ducha pravdy“, který bude v nás.

To, co nám chybí, lze doplnit. Ve světě se množí nejen vějíčky, které nás od našeho nitra odvádějí, ale i stále lepší metody, jak se s ním dostat do kontaktu. Lze na sobě pracovat konkrétně: s terapeutem nebo průvodcem, ve sdíleci skupině, na duchovních cvičeních nebo meditačním pobytu.

Někdy stačí začít prostě tím každý den si deset minut psát, co skutečně prožívám, bez přikrašlování a útěku od sebe.

Vydržet chvíli se sebou bez útěku je těžké. A přece zde začíná cesta.

Trávíme v průměru třináct let života systematickým vzděláváním ve věcech vnějšího světa a tisíce korun týdně dáváme za vyživení těla a úpravu zevnějšku. Kolik investujeme do nitra, ze kterého naše jednání vyrůstá? Milovat je zadarmo. Ale odstranit překážky, které jsme lásce postavili, to něco stojí. A právě tím se učíme zachovávat Kristovo přikázání – a otevírat se Duchu, který v nás chce přebývat.

Jan Oldřich Krůza

Duchu pravdy, ved' nás do hloubky našeho nitra.

Dej nám odvahu pohlédět sami sobě do očí. Uč nás milovat tak, abychom naplňovali Kristovo přikázání.

Amen.

Happy end?

Nevím, jak vy, ale já si navykl předem počítat s horší variantou vývoje událostí. A překvapuje mě, že věci, kterých jsem se obával, opakovaně si kvůli nim dělal starosti, se naprosto nečekaně rozuzlily a dopadly mnohem lépe, než jsem očekával. Říkám si: Člověče, co takhle více důvěřovat, že vesmír umí být i milosrdný a občas vymyslí happy end? Příprava na horší časy zdánlivě dává logiku. Až přijde zlá doba, my budeme předzásobení vším potřebným, od konzerv po mentální nastavení odpovídající blížícímu se zániku civilizace. Ale co když kvůli vyhlížení, odkud přiletí rána, s neodbytným pocitem, že se nachyluje čas, zapomínáme vnímat, co dobrého a krásného se odehrává právě teď?

Před úsvitem začnou zpívat ptáci. Očekávají nové ráno – a světe div se, ono se rozední! Proč se taky nepřipravujeme na přijetí pozhánání, které nám pod nohama raší v trávě, nad hlavami krouží mezi mraky, sype se nám z hvězd a padá spolu s kapkami jarního deště? A nemá být i každý z nás pozhánáním pro druhé? Jenže to bychom nesměli očekávat, že všecko skončí blbě jako vždycky.

Otázka tedy zní: Chceme vůbec, aby nastal happy end? Věříme, že dobro a krása, které utvářejí vesmír a vdechují mu život, jsou božskými silami nekonečně mocnějšími než naše myšlenkové pochody, špatné zkušenosti a neblahé předtuchy? Přijmeme za pravdu, že odpouštějící láska je tou poslední skutečností, které patří vítězství a věčnost?

„To zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko.“

(Skutky 2,39)

Lukáš Bujna,

<https://www.mysterion.info/blog/>

Naši mladí vzpomněli...

Pokračování ze str. 1

království Božího. (Jan 3,5)

M: A co to s tím má společného?

P: Vždyť to tam slyšíš: peníze, voda a tělo jsou hmotné věci.

M: A nad nimi má zvíťazit ten duch!

P: Ale takhle to tam Pán Ježíš neříká!

M: Takže chceš tvrdit, že podstatou všeho je hmota?

P: Ne. To jsem netvrdila. Přestaň mě chytat za slovo. Potřebuješ obojí, hmotu i ducha.

M: Aha, už tomu rozumím – v království Božím je všechno v harmonii, tak i my musíme mít ve svém životě hmotu i ducha v harmonii, chceme-li tam přijít.

P: Já jsem slyšela, že v království Božím to funguje jako v Bradavicích z Harryho Pottera. Musí ti přiletět něco jako pozvání, aby ses tam vůbec dostal.

M: Ale ne, tak to podle mě není. Nepotřebuješ žádné pozvání nebo třeba doporučení od biskupa. Potřebuješ Ducha svatého.

P: A ten je k dostání kde? Tady v kostele, nebo ho má Erika schovaného v šuplíku?

M: Nic takového. Máš to v Bibli, tys ji nečetla?

P: Četla, ale ne celou, vždyť je strašně dlouhá. Když seš tak chytřej, tak mi to řekni z hlavy.

M: Doslovně si to nepamatuju, ale na Ducha si nemůžeš sáhnout ani ho nikam schovat. Duch vstupuje do našich srdcí a je to dar od Boha. A díky vodě a Duchu se můžeme znovu narodit.

P: Znovu narodit, tím myslíš křest?

M: Ano.

P: A ty si pamatuješ, jak do tebe ten Duch vstoupil, když jsi měl křest?

M: Kdepak, byl jsem ještě malý mimčo, tak to znám jen z vyprávění. Ty jsi na svůj křest pamatuješ?

P: Ó, ano. Bylo to deset let zpátky. Bylo to v neděli, překrásný den. Probudila jsem se ze zpěvu ptáků...

M: Trochu to zkrat', taky ještě dneska potřebujem dorazit domů, víš?

P: Dobře. Připravovala a křtila mě Františka a ta příprava mě moc bavila. A vybavuju si moment po křtu, kdy za mnou přišla jedna sestra ze sboru, podala mi ruku a řekla mi: „Vítej, sestro, mezi námi.“ To bylo moc milé a vřelé gesto.

M: No, a to si ještě představ, že by tě Františka křtila v řece, jako to dělal Jan Křtitel. On také říkával, že on křtí vodou, ale Kristus bude křtít Duchem svatým. A tak to funguje dodnes. Farář křtí vodou a Kristus Duchem svatým.

P: Křest je začátek celé naší cesty. Na startu nejsme vždy zcela připraveni, ale to vůbec nevadí, protože Kristus je s námi na každém kroku. Amen.

Děkujeme moc všem, kteří se zúčastnili nebo pomáhali s přípravami. Moc děkujeme biskupu Pavlu Pechancovi a celé královéhradecké diecézi za podporu mládežnických akcí, jako byla ta naše. Budeme se na vás těšit zase příště.

Pepi, Matěj a Emilka, foto: autoři

Židovství a židovská mystika v Africe

Po předešlé epizodě (minulé číslo našeho časopisu), která nás uvedla do esenciálního spojení židovství a Afriky v průběhu hebrejských dějin, nyní dokončíme historický ponor a podíváme se na vybrané židovské komunity v Africe.

KRÁL ŠALOMOUN A KRÁLOVNA ZE SÁBY

Mezi Etiopany jsou hluboce zakořeněny legendy, podle nichž měl nejslavnější a nejmoudřejší izraelský král Šalomoun s africkou královnou ze Saby v 10. století př. n. l. syna Menelika I., zakladatele královského etiopského rodu židovské krve. Mnoho Etiopanů věří, že jim v žilách koluje krev vyvoleného židovského národa. Také věří, že slavná biblická archa úmluvy (jinak též schrána smlouvy, Jz 3,11) je bezpečně uložena právě v Etiopii, konkrétně v Aksumu.

Královna ze Saby na cestě za Šalomounem. Etiopská freska. Zdroj: wikimedia.org.

Přestože neexistují přímé nevyvrátitelné doklady o tom, že judaismus byl na území dnešní Etiopie rozšířen již před křesťanstvím (které se tam dostalo prakticky ihned po svém vzniku a rozšířilo se nedlouho poté), je prokazatelné, že dnes velká skupina Etiopanů judaismus praktikuje. Vedle toho nemalé množství Etiopanů v 80. letech 20. století přesídlilo do Izraele za pomoci izraelské armády při operaci Mojžíš; tato skupina lidí je známá jako Beta Izrael nebo také Falašové.

V etiopské židovské mystice, která se významně propsala také do tamějšího křesťanství, jemuž se proto přezdívalo „starozákonní křesťanství“ nebo též „křesťanství archy úmluvy“, jsem zaznamenal meditaci nad vybra-

nými texty Tóry včetně osobní vizualizace (oblíbeným tématem je meditace nad prvotním stavem v rájské zahradě), dále také významný poutnický prvek (židovství je povýtece poutnické náboženství, vždyť na dlouhé pouti pouští se národ de facto zrodil), a důraz na tělesné projevy modlitby a celkové prožívání vzestupu k Bohu, umocňované velmi často silnou kávou (mimochodem asi nejlepší na světě) a někdy také posvátnou africkou bylinou – konopím, případně žvýkáním čátu (katy jedlé obsahující alkaloid kation). Žvýkání čátu pro účely relaxace, uvolnění, zklidnění, ale právě i mystického vytržení či prohloubení modlitby, je rozšířené v Jemenu, Somálsku, Etiopii, Džibuti a Eritreii. V těchto zemích je čát i obchod s ním legální. Mystické vystupování k Bohu a zakoušení vysoce osobně nicoty, náhlé audice či jednoty s Bohem prostřednictvím zpívaných modliteb, vzývání Boha, hudby a tance (i pod vlivem podpůrných látek), mají v těchto oblastech mimořádně hlubokou tradici a byly a jsou upřednostňovány před výstupem intelektuálním prostřednictvím meditací nad posvátnými texty. Na druhé straně ale i zde nalzáme hluboký kořen mystiky merkaby, která připomíná jinakost Boží ve zkušenosti jednoty...

ŽIDÉ V SEVERNÍ AFRICE

A JEJICH MYSTICKÉ METODY

Nejstarší písemně doložené židovské osídlení v oblasti Maghrebu pochází z 3. stol. př. n. l. na území dnešní Libye, ačkoli Židé zde mohli žít již dříve. Židovské komunity se dále rozvíjely během římského období na území dnešního Tuniska, Alžírsko a Maroka.

Další hlubokou stopu Židů v Africe nalzáme na tuniském ostrově Džerba. Historie Židů je zde nesmírně bohatá a dlouhá, sahá prokazatelně přinejmenším do středověku, ovšem pravděpodobně mnohem hlouběji, snad až do období babylonského exilu (586–538 př. n. l.), kdy měla menší židovská komunita přehnout z Jeruzaléma do Egypta a po pobřeží dál na západ až na Džerbu, kde se usídlila. Významná a početná židovská komunita na Džerbě je dnes jednou z nejznámějších židovských minorit žijících v muslimské zemi, kde je islám státním náboženstvím. Židovská diaspora

zůstávala co do počtu po celou historii poměrně malá, ve své populační konjunktuře měla kolem 4500 osob, a dnes je to kolem tisícovky tamějších Židů, některé jiné odhady hovoří o patnácti stech osob.

Počet Židů na Džerbě výrazně klesl spolu se vznikem státu Izrael v roce 1948.

Existují i méně přijímané (a více fantastické) legendy, které židovskou komunitu na Džerbě odvozují již z období před zničením prvního jeruzalémského chrámu, včetně té, která uvádí, že Jóab, velitel vojska krále Davida, založil na ostrově komunitu po námořních bitvách s Filištíny. Jiný příběh vypráví, že ostrov byl osídlen po výpravě židovského kmene Zabulón...

První konkrétní písemné historické doklady o židovské komunitě na Džerbě pocházejí z 11. století, kdy dopis z roku 1030 nalezený v káhirské geníze zmiňuje Žida jménem Abú al-Faradž al-Džerbí, žijícího v oblasti ostrova obchodujícího s východními zeměmi. Další dopisy ze stejného časového období dokládají roli džerbských Židů na středomořských obchodních cestách.

Dokumenty z 12. století dokládají dobytelské nájezdy na Džerbu, při nichž bylo zajato mnoho Židů...

Do dnešních dnů na Džerbě stojí velká a významná synagoga La ghriba.

Mezi džerbskými Židy jsem se setkal s mimořádnou popularitou mystické knihy Zohar, která je významným kabalistickým spisem s dneš ne zcela jasnou datací vzniku, obsahující především mystický komentář k Tóře. Zaznamenal jsem zde kontemplativní techniku pronikání otázky „kdo jsem?“ až ke stavu katarze od sebe sama a uvědomění si (vlastní) nicoty...

Další oblíbenou technikou je meditace nad písmeny tetragrammatonu יהוה (zprava doleva: jod he vav he) na základě různých kabalistických metod... Epifanie Božího jména patří k nejsilnějším momentům (nejen) židovské mystiky. V prastarém textu o Mojžíšovi je toto záhadné jméno vyloženo pomocí slovesa „být“: „Jsem, který Jsem“ (Ex 3,14), v hebrejské výslovnosti: „ehjé ašer ehjé“. Toto jméno snad vypovídá jak o Boží esenci, tak o vztahu Boha k Izraeli, ale zároveň zůstává zahaleno tajemstvím; hebrejské „hajá“, tedy „být“ je pojem dynamický, aktivní, s významem existovat, uskutečňovat se, být ve vztahu. Jméno JHVH se vyslovuje Jahve a šlo by přeložit také ve variantách:

„Jsem, ten jsoucí“, nebo „Budu, který budu“ aj. V následující větě Tóry zaznívá: „Jsem poslal mě k vám...“ Boží jméno je – zdá se – totožné s bytím o sobě. Boží esence je samo bytí zde vyjádřené vztahově zabarveným pojmem být – Jsem...

V 7. století nemalé španělských Židů uprchlo před pronásledováním do severní Afriky, kde se postupně usadili ve městech podél pobřeží Středozemního moře. Někteří migrovali do vnitrozemí a šířili víru mezi berberskými kmeny. Řada kmenů jako například Jarawa, Uled Jari a Daggatun, potom konvertovala k judaismu.

ŽIDOVSTVÍ I SYNKRETISMUS V SUBSAHARSKÉ AFRICE

V Somálsku žijí lidé označovaní jako Jibirové (nebo také Yibrijové). Nejedná se o samostatné etnikum, ale spíše společenskou kastu. Jibirové jsou v Somálsku všeobecně považováni za potomky Hebrejů, kteří měli migrovat jižním směrem při svém útlaku v Egyptě před biblickým exodem. Jiná verze mýtu o jejich původu je spojuje s etiopskými Židy, kteří v minulosti migrovali do oblasti Somálska. Podle vlivné teze pojem Jibir znamená Hebrej. Dnes je ovšem většina Jibirů muslimského vyznání, ovšem mnozí jsou hrdí na své (údajně) prastaré židovské kořeny. Tradičně vyrábějí kožené výrobky a po dlouhé generace se zabývají léčitelstvím, věštěním a magií. Mnozí somálští a etiopští Židé praktikují kult zár, usmiřování zlého ducha v člověku, který je v Africkém rohu rozšířen zejména v tamějším islamu.

Podobný příběh mají mít také tanzanští Nyambové, kteří jsou sice již po staletí křesťany, ovšem ve svých mýtech tradují, že jsou potomky Hebrejů, kteří přišli do oblasti Afrického rohu dlouho před příchodem somálských nomádů a odtud putovali jižně až do dnešní Tanzanie.

V západní Africe je židovská historie mladší. Hovoří se o 17. století, kdy se měly zformovat židovské komunity v zemích Sierra Leone, Libérie, Senegal, Ghana a Nigérie. Často je zmiňován také jeden klan Tuaregů, známý jako Iddao Ishaak (dětí Izáka) a mělo by jít o potomky židovských Berberů žijící v severním Mali. Kolem malijského Timbaktu měly být v pozdním středověku tři židovské

Dokončení na str. 4

Židovství a židovská mystika v Africe

Dokončení ze str. 3
vesnice, které však neodolaly pozdější islamizaci oblasti. V bohatých knihovnách slavného Timbuktu byly nalezeny staré hebrejské texty, včetně mystických pojednání o kabalistické kontemplativní cestě znázorněné kosmickým Stromem života s plody božských emanací, kde je člověku v deseti sefirách zpřístupněn nekonečný Bůh.

Historie Židů na Svatém Tomáši a Princově ostrově sahá do 15. století, kdy bylo nemálo portugalských Židů vyhnáno z Portugalska a deportováno právě na tyto dva ostrovy, kde však byli cíleně christianizováni. Přesto se po několika staletí udržely některé židovské zvyky. V Kamerunu se několik stovek tisíc tamějších Bantuů identifikovalo s židovskými předky...

V Pobřeží slonoviny se nemalé skupiny domorodých obyvatel označují jako Danité a tvrdí, že pocházejí z židovského kmene Dan. Vše se ale zakládá pouze na ústní tradici, jak je v subsaharské Africe běžné. Podobná situace je v Ghaně, kde se v posledních dvou stoletích rozšířily teorie předpokládající izraelský původ několika ghanských etnických skupin...

S podobnými teoriemi jsem se setkal zejména

v Togu a Beninu, ale jsou rozšířeny i západně odtud...

V Nigérii se k židovství hlásí desítky tisíc Igbů, kteří rovněž svůj židovský původ považují za velmi starý. Zde je zajímavá souvislost mezi kabalistickou naukou o reinkarnaci lidské duše – gilgul –, neboť některá tradiční západoafrická náboženství tuto možnost připouštějí také.

Několik dalších podobných židovských skupin žije i v Keni, kde dokonce vznikla teorie o hebrejském původu Masajů, která se ale jeví nevěrohodně. Nicméně platí, že Masajové jsou nilotské etnikum, které do rovníkové Afriky v dějinách sestoupilo ze severu, z oblasti napájené řekou Nil, patrně v dnešním Súdánu. Právě v době počínající migrace nilotských kmenů jižním směrem se hebrejská populace v egyptském otroctví významně rozrostla. Masajové nemají vizuálně vůbec daleko k Etiopanům, které Izraelci v 80. letech 20. století přijali v Izraeli jako své bratry v krvi. Ostatně, kdo se zabývá genealogií, tak dobře ví, že stačí jít 30 generací zpět a vyrostete nám tak košatý rodový strom, že by v tom byl zatracený čert, aby se v něm nenašla židovská krev. Stejně tak můžeme jít ještě mnohem dál a najdeme patrně v oblasti

dnešní Etiopie mitochondriální Evu, pramatku celého současného lidstva.

O přítomnosti Židů na území dnešního Súdánu víme jen málo, ovšem je alespoň známo, že v 19. století zde byla založena židovská komunita, která v době svého rozkvětu čítala přibližně tisíc Židů, a která byla v 70. letech 20. století rozpuštěna a patrně zcela zmizela. Na Madagaskaru je rovněž rozšířena legenda o židovském původu Malgašů, kterou mi tam potvrdil můj dobrý malgašský přítel, který je bytostně přesvědčen o své židovské krvi. Na Madagaskaru jsem se s tímto mýtem o židovském původu setkal opakovaně, zejména mezi vyšší společenskou třídou. Dnes je na ostrově několik oficiálních židovských skupin, mezi nimiž nechybí tamější rabíni. V Jižní Africe (a částečně též v Zimbabwe a Zambii) je židovská komunita poměrně početná. Mimořádně zajímavé je zde synkretizování židovství, rastafariánství a křesťanství mezi zimbabwskými Lemby. Když jsem s těmito věřícími hovořil o mystice, při sdílení jejich rastafariánské svátosti, tedy konopí, které je ale nazýváno jako Boží dar mnohými Afričany napříč africkými náboženstvími včetně židovství, křesťanství a islámu, a rozhodně se tedy neomezuje jen na rastafariány, velmi mě zaujalo líčení mystického dosahování stavu zrušení hranice mezi

Interiér synagogy La ghriba na tuniském ostrově Džerba (foto: Ondřej Havelka)

subjektem a objektem, sjednocení, splnutí. Jako bych totiž slyšel hinduistické sádhuy, kteří mi dva roky před tím při kouření totožné svaté byliny v Indii u posvátné Gangy ličili přesně totéž.

Mystika nezná hranic a nahoře je úplně jedno, z čeho se dole vycházelo...

Ondřej Havelka,
info.dingir.cz (zkráceno)

Zprávy

Pozvání do sboru naší církve v České Lípě

Květen se hlásí o slovo. Rozkvétá do krásy pestrostí květů, svěží zelení, hřejivými paprsky slunce, koncerty pěnic, kosů, jirčiček... Bůh je k nám štědrý a milosrdný.

Chvalte ho zvukem polnice, chvalte ho harfou a citerou, chvalte ho bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou, chvalte ho zvučnými cymbály, chvalte ho cymbály dunivými! Všechno, co má dech, ať chválí Hospodina!

Žalm 150,3-6

Vážení přátelé, v měsíci květnu vám nabízíme:

23. 5. v 18 hodin – autorské písně ze života víry. Gina & Kirsten s kapelou
29. 5. v 18 hodin – Noc kostelů
výstava fotografií Roberta Mekiše a arch. Štěpána Trunce

Jak kráčí čas v našem kostele – komentovaná prohlídka kostela: Michal Panáček, prohlídka varhan + koncert – Jiří Knotte.

Těšíme se na vás. Rádi vás přivítáme i na našich nedělních bohoslužbách.

(facebookové stránky obce)

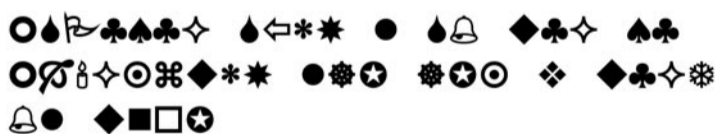
**29.05.26
NOC KOSTELŮ**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Přímlyvce

Nahradíte-li symboly písmeny dle klíče, dozvíte se, co Ježíš slíbil svým učedníkům (Jan 14,16)

A = ●	I = ☼	Ř = ✂
Á = ♣	Í = ⚡	S = ❖
B = ☼	K = □	T = ⚡
C = *	L = ⊙	U = ☼
D = ♠	M = ✨	V = ◆
E = *	N = ⚡	Y = ⚡
Ě = ■	O = ●	Ž = ✂
P = ○		

(Řešení z minulého čísla: Cesta.)

Jana Krajčířiková

Zemřela sestra farářka Jaroslava Böhmova

V naději, kterou dává vzkříšený Ježíš Kristus, oznamujeme, že 23. dubna ve věku 85 let zesnula sestra Jaroslava Böhmova, farářka naší církve. Působila v náboženských obcích v Machově, Rožďalovicích a v Dobrušce. Poslední rozloučení se zeznulo, s poděkováním za její život a službu, se konalo 30. dubna v Husově sboru v Dobrušce.

red

XXXIII. kurz varhaníků a zpěváků v Plzni

Ve dnech 7. - 15. 8. 2026 se uskuteční tradiční hudební setkání v Plzni. Vše připravuje organizační výbor – vedoucí kurzu br. Zdeněk Kovalčík a br. Jiří Krhut a br. Karel Mlnářik. Prosíme o přihlášení do 31. května na mail vedoucího kurzu: nocesh.kov@seznam.cz, a to kvůli zajištění ubytování a stravování. Částka kurzovního bude stanovena po jednání v Plzni 6. 6., pak přihlášeným budou zaslány všechny potřebné informace.

Zdeněk Kovalčík,
vedoucí kurzu a celocírkevní kantor

Nezvladatelný buřič Jeroným Pražský

Na promítání dokumentu s tímto názvem si vás dovoluje pozvat náboženská obec ČČSH v Liberci. Bude uveden v pátek 22. května v 17 hodin v prostorách farní budovy na náměstí Českých bratří k 610. výročí upálení mistra Jeronýma Pražského v Kostnici 30. května 1416. Úvodním slovem provází bratr V. Lorenovicz, na klavír doprovodí sestra B. Koutná. Po promítání bude následovat diskuze. Mediálním partnerem je Kalendář Liberecka. rst

Blahopřejeme k šedesáti krásným létům společné cesty

V neděli 26. dubna obnovili po šedesáti letech manželství své sliby Antonín a Marta Čelustkovi. Stalo se tak v Husově sboru v Ostravě-Svinově. Přestože mělo být chladno a pršet, nakonec bylo překvapivě vlnivé počasí, což dobře souznělo s upřímnou i dojemnou chvílí, kdy si všichni uvědomili, jak je vzácné sdílet život ve vzájemné úctě a lásce. V promluvě bratra biskupa zaznělo: *Patříte jeden ke druhému, stejně jako činnost a odpočinek, jako aktivita i modlitba. Tvoříte pár, jenž se skvěle doplňuje, potřebujete se navzájem, vy to víte a vážíte si toho druhého. A tak se mohlo přihodit, že se staly veliké věci. Postavili jste dům, vychovali děti, provozovali obchod, staráte se o rodinu, ale taky chápete, jaký to má smysl, proč to děláte a co může přetrvat. Šedesát let společné cesty je svědectvím o lásce v mnoha jejích podobách, o vztahu, do kterého jste pozvali i Pána Ježíše, který dle evangelia proměnil vodu ve víno, a tak dal kvalitu, potřebnou jakost a džbány nezůstaly prázdné. Je svědectvím o veliké lásce, která se nenechala zlomit časem ani zkouškami. Děkujeme za váš příklad věrnosti. Děkujeme za společně prožité chvíle i za svědectví živé víry, trpělivosti a oddanosti. Máme vás rádi.*

At' vás Bůh dál provází, posiluje a naplňuje pokojem, který přetrvá všechno.

V radostné atmosféře přítomní jubilantům poblahopřáli, předali dárky a setrvali i u připraveného pohoštění. Dvě překvapení byla zvláště povedená. Kapela, která přijela a zahrála v kostele písně milé jejich srdci, a pozdravy představitelů Církve československé husitské, z nichž na závěr zaznělo slovo bratra patriarchy. Díky Bohu za pozeňhanou neděli!

TCH

Ondřej Vetchý oceněn Cenou Arnošta Lustiga

Herec Ondřej Vetchý se stal letošním laureátem Ceny Arnošta Lustiga, která je udělována osobnostem šířícím hodnoty lidskosti, odvahy a morální integrity. Ocenění nese jméno významného spisovatele Arnošta Lustiga, jenž ve svém díle i životě zdůrazňoval důstojnost člověka i v těch nejtěžších podmínkách.

Porota vyzdvihla nejen Vetchého herecké umění, ale především jeho občanské postoje, otevřenost a ochotu zastávat se pravdy a spravedlnosti. Angažuje se v charitativních a humanitárních aktivitách a je známý svou podporou těch, kteří se ocitají v nouzi. Udílení ceny tak připomíná, že skutečné hodnoty přesahují hranice umění. V době, kdy je společnost vystavena nejistotám a napětí, je důležité mít před očima příklady lidí, kteří spojují talent s charakterem. red

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117.

